

แบบรายงานผล

การตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

รอบที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สำนักงานศึกษาธิการภาค 12

นโยบายที่ 7 พัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม

7.1 การวิเคราะห์สถานการณ์ในพื้นที่ ในการขับเคลื่อนการดำเนินการพัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม

หน่วยงานทางการศึกษาในพื้นที่ที่มีการขับเคลื่อนการพัฒนาหลักสูตรการแนะแนว รวมถึงกระบวนการเรียนรู้ ให้ทันยุคสมัยและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนผู้สอนและชุมชน จัดให้มีระบบแนะแนวตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวทางการเรียน และเป้าหมายชีวิตที่ตนเองชอบ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตลอดระยะเวลาการเรียน มีการสร้างภาคีเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอก และจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาแนะนำ โดยเน้นให้นักเรียนเรียนรู้การแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิต ควบคู่กับการเรียนรู้ด้านวิชาการ สามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้ ทั้งนี้ ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ด้านหุ้ปัญญา และ Soft Power ดังนั้น ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณพัฒนาครูแนะแนวในสถานศึกษาให้เพียงพอ ให้ครูทุกคนสามารถเป็นครูแนะแนวได้ เพื่อให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานตามนโยบายฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

7.2 ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายฯ พัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม

1) การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ให้มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

(1) โรงเรียนมีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม (กำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจอย่างชัดเจน สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม)

(2) โรงเรียนสามารถบริหารจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่ง สพฐ. (พัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพของโรงเรียนตามมาตรฐานสากลโดยใช้เกณฑ์ OBECQA)

(3) โรงเรียนมีการบริหารจัดการวิชาการทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่เน้นคุณภาพนักเรียนอย่างรอบด้าน เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย (พัฒนางานวิชาการที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย)

(4) ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน และจัดให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ (พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ)

(5) โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และสภาพแวดล้อม ทางสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และมีความปลอดภัย (จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ)

(6) โรงเรียนมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ ที่เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุม เป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึง (จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้)

(7) จัดอบรมให้ความรู้ครูในการพัฒนาจัดทำหลักสูตร ให้เหมาะสมตามความต้องการของผู้เรียน

(8) สพท. ส่งเสริมและกำหนดแนวปฏิบัติตามคู่มือและแนวปฏิบัติกิจกรรมแนะแนวให้ครูแนะแนว/ครูประจำชั้น ในสถานศึกษา ดำเนินการและพัฒนางานแนะแนวอย่างเข้มแข็ง ครอบคลุม 3 ขอบข่ายการแนะแนว ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านส่วนตัวและสังคม การชี้แนะ Coaching และส่งเสริมให้นักเรียน ได้รู้จักและค้นพบตนเอง ตัดสินใจและวางแผนการศึกษาต่อหรือการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมเตรียมความพร้อมเข้าสู่โลกอาชีพ สอดแทรกในการจัดกิจกรรมโฮมรูม เช่น แนะแนว Coaching ด้านส่วนตัวและสังคมรวมทั้งเรื่องการค้าดำเนินชีวิต เช่น สุขภาพจิตเด็ก และวัยรุ่น การทำงานกลุ่ม มนุษย์สัมพันธ์การคบเพื่อน การคบเพื่อนต่างเพศที่เหมาะสม การหลีกเลี่ยงจากภัยทางสังคม อาชญากรรม ปัญหาการคุกคามทางเพศ ภัยแอบแฝงจากอินเทอร์เน็ต และปัญหาสารเสพติด ได้รับการดูแลช่วยเหลือและแก้ไขสถานการณ์อย่างทันที่และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัยมีความสุข โดยจัดกิจกรรมโฮมรูม ตามแนวปฏิบัติการจัดกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม และการดูแลสุขภาพจิตนักเรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) การส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการแนะแนวผู้เรียน มีการขับเคลื่อนสร้างความเข้มแข็งระบบแนะแนว การชี้แนะ (Coaching) และการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน ดังนี้

(1) การแนะแนว การชี้แนะ (Coaching) ให้ผู้เรียนรู้จัก ค้นพบตนเอง และมีสมรรถนะอาชีพ นักเรียนทุกคนในสังกัด ได้รับการประเมินสุขภาพจิตเบื้องต้น ผ่านระบบ school health hero ทั้งแบบประเมิน 9S Plus ที่เป็นเครื่องมือสังเกตอาการเบื้องต้น เพื่อคัดกรองเด็กนักเรียนอายุ 6 – 15 ปีที่ อาจมีปัญหา ด้าน พฤติกรรม อารมณ์ สังคม และแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก The Strength and Difficulties Questionnaire (SDQ) ให้นักเรียนรู้จักจุดแข็งจุดอ่อนของตนเอง และสามารถพัฒนาแก้ไขได้เหมาะสม

(2) การดูแลสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน โดยใช้ระบบ school health hero นักเรียนทุกคนในสังกัด ได้รับการประเมินสุขภาพจิตเบื้องต้น ผ่านระบบ school health hero และสามารถรับคำปรึกษาออนไลน์ได้ เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริม พัฒนาและการรักษาอย่างถูกต้องเหมาะสม

(3) การพัฒนาเกี่ยวกับการแนะแนว การชี้แนะ (Coaching) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จัก ค้นพบตนเอง และมีสมรรถนะอาชีพวางแผนในการขยายผลครูแนะแนวที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการพัฒนาครูแนะแนวแกนนำและการ Coaching จัดการอบรมให้ครูและบุคลากรในสังกัด เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ เพื่อจัดการเรียนการสอนและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

(4) ครูมีการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ของหลักสูตรสถานศึกษา ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต (จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้)

(5) การพัฒนาเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียนการบูรณาการร่วมกับโครงการอบรมพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาด้านจิตวิทยา ในรูปแบบออนไลน์ ด้วยกระบวนการ Professional Learning Community (PLC) เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพจิตของนักเรียนและตนเอง สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิตใจในเบื้องต้น และส่งต่อนักเรียนเข้าสู่ระบบการรักษาอย่างเหมาะสม

(6) ศูนย์แนะแนวประจำจังหวัด และศูนย์แนะแนวประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานแนะแนวการศึกษาต่อ การมีงานทำ ทักษะอาชีพและการดำเนินชีวิต

(7) ครูใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยสร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากสื่อที่หลากหลาย (ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้)

(8) ครูผู้สอนมีการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยเน้นการปฏิสัมพันธ์เชิงบวก ให้เด็กรักครู ครูรักเด็กและเด็กรักเด็ก เด็กที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข (บริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก)

(9) ครูมีการตรวจสอบและประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการวัดประเมินที่เหมาะสมกับเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อีก (ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน)

(10) ครูและผู้เกี่ยวข้องมีการร่วมกันแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์รวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ (ส่งเสริมให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนา และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้)

(11) สพท. ได้มีการจัดการอบรมเพื่อส่งเสริมครูแกนนำของศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเป็นพี่เลี้ยงให้ครูในโรงเรียนได้เป็นครูแนะแนว Coaching ทุกคน เพื่อสร้างและประสานงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกันขับเคลื่อนงานแนะแนวและ ขับเคลื่อนเป็นต้นแบบและเป็นแกนนำการขับเคลื่อนงานแนะแนวในพื้นที่ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาครูแนะแนวและครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวในพื้นที่ ให้สามารถจัดกิจกรรมแนะแนวและขับเคลื่อนงานแนะแนวอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการโครงการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เสริมสร้างความปลอดภัยของผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมครูแนะแนว ครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ให้ได้รับการพัฒนาในการ Coaching ตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ให้ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและทันต่อสถานการณ์

3) การจัดให้มีระบบการแนะแนว และการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

(1) จัดการอบรม พัฒนาครูแนะแนว เพื่อให้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ รวมถึงการส่งครูแนะแนวศูนย์แนะแนวฯ เข้าร่วมพัฒนาครูแนะแนวแกนนำ สพฐ. เพื่อสร้างเครือข่ายและพัฒนาครูแนะแนวให้มีศักยภาพสูงยิ่งขึ้น

(2) ใช้เทคโนโลยีเข้ามาเพื่อพัฒนาครูและช่วยเหลือนักเรียน ผ่านระบบ School Health Hero จัดอบรมออนไลน์ให้ความรู้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เรื่อง ระบบ School Health Hero เพื่อเฝ้าระวังสุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียน

(3) สพท. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาห้องศูนย์แนะแนว และส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรม home room เพื่อคั่นหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาทั้งด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน โดยมีการเผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของสุขภาพกายและสุขภาพจิตผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น เว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย ส่งเสริมให้นักเรียนออกกำลังกาย เช่น กิจกรรมกีฬา เต้นแอโรบิก จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนจัดการความเครียด เช่น การฝึกสมาธิ การพูดคุยปัญหา รวมถึง กิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เช่น กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมจิตอาสา

(4) สพท. มีการส่งเสริมให้ครูแกนนำของศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษา / จังหวัดที่ได้รับการอบรมแล้วมีการขยายผลการดำเนินงาน

(5) มีศูนย์แนะแนวจัดอบรมครูแนะแนวเพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจในระบบบริการงานแนะแนวในสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายโรงเรียนขยายโอกาส ตัวอย่างผลการดำเนินการ ได้แก่ “โครงการพัฒนาความเข้มแข็งของศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 : กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการครูแนะแนววิถีใหม่” นอกจากนี้ ศูนย์แนะแนวได้มีการจัดอบรมนักเรียน “แนะแนวเพื่อสร้างอาชีพ” เพื่อสร้างทักษะด้านอาชีพให้นักเรียนต่อไป

(6) มีกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาอย่างต่อเนื่องใน ชม. ชุมชมระดับ โดยแบ่งเป็น สัปดาห์ที่ 1,3 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สัปดาห์ที่ 2,4 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยทำกิจกรรมที่ห้องแนะแนว

(7) กิจกรรม Buddy YC เป็นการสร้างเครือข่ายนักเรียนภายในโรงเรียน โดยมีนักเรียนแกนนำ นักเรียน Buddy YC มีการส่งต่อชี้ช่องทาง แนะนำ ส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา เข้าสู่กระบวนการขอรับคำปรึกษาจากนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาได้ และสอดส่งดูแลติดตามผลหลังการรับบริการให้คำปรึกษา

(8) มีการพัฒนาศักยภาพครูที่ปรึกษา ในการเข้าใจถึงความรู้ด้านจิตวิทยาวัยรุ่นและให้บริการให้คำปรึกษา ได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอนและมีทักษะการให้คำปรึกษา ประสาน ส่งต่อ ดูแลและติดตามนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน

ดำเนินการจัดกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสมาชิก นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC: Youth Counselor) กิจกรรม Share Story ซึ่งเป็นกิจกรรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม เพื่อให้ นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ระบายความรู้สึก ถ่ายทอดประสบการณ์ ระหว่างสมาชิก รวมถึงการสร้างภาคีเครือข่ายในการประสานให้ร่วมมือ เพื่อการสนับสนุน ประสานงาน ส่งต่อ นักเรียนที่มีความเสี่ยง และนักเรียนที่มีปัญหาเข้าสู่ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีการออกติดตามผลการ ส่งต่อ ได้เป็นอย่างดี

ตัวอย่างการประสานงานความร่วมมือภายนอกสถานศึกษา

(1) เครือข่ายสหวิชาชีพร่วมกับ กลุ่มงานสุขภาพจิตและยาเสพติด โรงพยาบาลร้อยเอ็ด / สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดการอบรมให้ความรู้ การให้คำปรึกษา การคัดกรองภาวะซึมเศร้า

(2) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร้อยเอ็ด ความรู้ ในเรื่องการป้องกันยาเสพติด โรคเอดส์ ป้องกันการท้องไม่พร้อม และการส่งเสริมทักษะชีวิตที่ดี

(3) สถานีตำรวจภูธรเมืองร้อยเอ็ด ให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตที่ปลอดภัยกับในโลกออนไลน์

(4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานศึกษา กรมอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัย ภาคเอกชน ชุมชน เป็นต้น

นอกจากนี้ สพท. ได้มีการประสานร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการจัดทำโครงการต่างๆ ได้แก่ โครงการพัฒนาอาชีพ โครงการค่ายเยาวชน หรือโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดอบรมและสัมมนา ได้แก่ ให้ความรู้แก่ครูแนะแนว ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว รวมถึงมีการประสานไปยังหน่วยงานภายนอก ขอใช้ทรัพยากรที่มีร่วมกัน เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมแนะแนว และร่วมกับหน่วยงานภายนอกในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดงานวันอาชีพ จัดนิทรรศการ หรือการแข่งขันต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการจัดทำ MOU ระหว่างเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ และแนวทางปฏิบัติที่ดี

ตารางที่ 1 ตัวอย่างผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายฯ พัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม

สังกัด	ครู		ผู้เรียน
	จำนวนครูที่สำเร็จ การศึกษาในสาขาจิตวิทยา และการแนะแนวหรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (คน)	ครูที่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถแนะแนวผู้เรียน และชี้แนะ (Coaching) (คน)	ผู้เรียนได้รับการแนะแนวและชี้แนะ (coaching) ที่ สอดคล้องตามพัฒนาการตาม ช่วงวัย (คน)
สปป. ขอนแก่น เขต 2	7	205	2,076
สปป .ขอนแก่น เขต 3	13	170	8,921
สปม. ขอนแก่น	22	168	59,501

คำอธิบาย :

1. ครูที่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสมรรถนะในการแนะแนวผู้เรียน และชี้แนะ (Coaching) หมายถึง ครูที่ได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานภายนอก ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสมรรถนะในการแนะ แนว ชี้แนะ (Coaching) และให้คำปรึกษาผู้เรียนให้สามารถอยู่ในสถานศึกษาและใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. ผู้เรียนได้รับการแนะแนว และชี้แนะ (coaching) ที่สอดคล้องตามพัฒนาการตามช่วงวัย หมายถึง ผู้เรียนผู้ที่ได้รับ การศึกษาในสถานศึกษาทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น และระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย และที่เทียบเท่า ทั้งนี้ รวมถึงการศึกษานอกระบบโรงเรียน ให้ค้นพบเป้าหมายในชีวิต ทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตตาม ความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน

7.3 ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ตารางที่ 2 แสดงปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. งบประมาณการดำเนินงานมีจำกัด จึงใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วยในการอบรมพัฒนา ซึ่งอาจเกิดปัญหาด้านการเชื่อมต่อในพื้นที่ห่างไกล	สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงาน	- มีระบบแนะแนว การชี้แนะ (Coaching) ที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเองและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
2. ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ รวมถึงบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านแนะแนว มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแนะแนว ด้านทฤษฎี และ Soft Power	อบรมพัฒนา สร้างองค์ความรู้งานแนะแนวทักษะการปฏิบัติให้ผู้ปฏิบัติงานการใช้งานระบบ School Heath Hero ร่วมกับเครือข่าย / สหวิชาชีพ	สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้าน การเรียน และอาชีพ สามารถปรับตนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยัง
3. ครูผู้สอนแนะแนวขาดองค์ความรู้ และทักษะในการจัดกิจกรรมการแนะแนวในโรงเรียน	จัดกิจกรรมการยกย่องเชิดชูเกียรติครูผู้สอนแนะแนวให้เป็นครูต้นแบบ/เวทีแสดงภาพความสำเร็จ	ช่วยให้ครูรู้จักและ เข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือ และให้การปรึกษาแก่ผู้ปกครอง
4. กิจกรรมการเรียนการสอนแนะแนวไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ทำให้กิจกรรมการเรียนไม่น่าสนใจ	ศึกษาคูงานเรียนรู้/ปรับประยุกต์ใช้กระบวนการทำงานจากความสำเร็จสู่ความสำเร็จ เช่น โรงเรียนต้นแบบบุคคล ต้นแบบ แหล่งเรียนรู้ สถานประกอบการ หน่วยงานราชการที่มีภาระงานที่เกี่ยวข้อง	ในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน - สร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้สอน/ ผู้ปฏิบัติหน้าที่
5. ขาดงบประมาณสนับสนุนกิจกรรม / โครงการ ที่เกี่ยวข้องงานแนะแนว	สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม/โครงการที่เกี่ยวข้อง	
6. ครู และบุคลากรที่รับผิดชอบงานแนะแนว มีการย้ายโรงเรียนและเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบงานแนะแนว	จัดครูที่ปรึกษาได้ดูแลนักเรียนอย่าง ต่อเนื่องและทั่วถึง	
7. ครูแนะแนวหรือครูผู้รับผิดชอบงานแนะแนว ไม่มีเวลาทำงานแนะแนวอย่างจริงจัง	จัดให้มีครูแนะแนวที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางในการบริหารจัดการและดำเนินงานแนะแนวให้บรรลุวัตถุประสงค์	

7.4 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

(1) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เกิดจากความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา รวมทั้งหน่วยงานราชการ เอกชนในพื้นที่ในการพัฒนา ส่งเสริมนักเรียนผ่านกระบวนการแนะแนว Coaching รวมทั้งการลดภาระงานของคณะครู ดังนี้

- ผู้บริหารสถานศึกษา : ให้ความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินงานแนะแนวอย่างจริงจัง จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น
- ครูแนะแนว : มีความรู้ความสามารถในการให้คำปรึกษาและส่งเสริมผู้เรียน มีทักษะในการใช้เครื่องมือและเทคนิคการแนะแนวที่หลากหลาย
- ครูประจำชั้น : ร่วมมือกับครูแนะแนวในการสังเกตพฤติกรรมและความสนใจของผู้เรียน และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ครูแนะแนว
- ผู้ปกครอง : ให้ความร่วมมือในการสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลาน และเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว
- นักเรียน : มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว มีความตั้งใจในการเรียนรู้ และเปิดใจรับฟังคำแนะนำ
- หน่วยงานภายนอก : เช่น มหาวิทยาลัย องค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา จัดกิจกรรม และสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ

(2) การวางแผนและจัดระบบการแนะแนวอย่างเป็นระบบ

- การจัดทำแผนการดำเนินงาน : มีการวางแผนการดำเนินงานแนะแนวที่ชัดเจน มีเป้าหมายที่วัดผลได้ และมีการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย
- การจัดตั้งคณะทำงาน : มีการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อดูแลและขับเคลื่อนการดำเนินงานแนะแนว
- การจัดทำฐานข้อมูล : มีการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนการให้บริการแนะแนว
- การประเมินผล : มีการประเมินผลการดำเนินงานแนะแนวอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

(3) การพัฒนาทักษะของบุคลากร

- การจัดอบรม : จัดอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะให้กับครูแนะแนวและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ
- การส่งเสริมการเรียนรู้ : สนับสนุนให้บุคลากรได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการแนะแนว
- การสร้างเครือข่าย : สร้างเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานอื่นๆ

7.5 ข้อเสนอแนะ

- (1) ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ครูแนะแนว ในการอบรมพัฒนาศักยภาพแกนนำ เพื่อนที่ปรึกษา ระหว่างเครือข่ายสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
- (2) ควรมีการถอดประสบการณ์การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อ ออกแบบรูปแบบการส่งต่อ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- (3) ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับงานนักจิตวิทยาโรงเรียน
- (4) ควรมีการทำ MOU ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการประสานงานที่มีความชัดเจน และมีประสิทธิภาพ
- (5) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับครูที่ปรึกษา เนื่องจากครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนว เป็น บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด มีบทบาทสำคัญต่อนักเรียนในการบริการให้ คำปรึกษาเบื้องต้น เป็นบุคคล ที่นักเรียนให้ความไว้วางใจและเข้าถึงได้ง่าย จึงมีอิทธิพลมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในปัจจุบันมีนักเรียนที่มี ปัญหา ทั้งเรื่องส่วนตัว และครอบครัว รวมทั้งปัญหาการเปลี่ยนครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเมื่อนักเรียนเลื่อน ชั้นใหม่ทำให้ครูที่ปรึกษาไม่มีข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาที่แท้จริง ทำให้แก้ไขปัญหานักเรียนไม่ตรงจุด ส่งผลให้ ขาดการดูแลนักเรียนที่ต่อเนื่องและทั่วถึง
- (6) ควรมีเครื่องมือนิเทศที่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน หรือจัดรูปแบบการประเมินครูแนะแนวเชิงประจักษ์
- (7) เสนอ สพฐ. ปรับปรุงระบบโปรแกรม ระบบ mi-test (พหุปัญญาวัดแววความสามารถ พิเศษ), School Heath Hero ให้สมบูรณ์ ใช้งานได้สะดวก และครอบคลุมพฤติกรรมนักเรียน

7.6 รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

ดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา (Youth Counselor : YC) โดยใช้รูปแบบการบริการจัดการ งานเพื่อนที่ปรึกษาด้วยวงจรคุณภาพ PDCA (Plan – Do – Check - Action) มีนโยบาย แผนงาน ทิศทาง ทาง และการกำกับติดตาม ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนากิจกรรมงานเพื่อนที่ปรึกษา ให้ผู้รับผิดชอบและนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ ออกแบบรูปแบบของกิจกรรมให้ เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และสอดคล้องกับแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา โรงเรียนได้สนับสนุน การจัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ มีการจัดห้องให้คำปรึกษา และมีห้องทำกิจกรรมที่เหมาะสมในการจัด กิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษารายคาบ มีแนวทางในการดำเนินงานส่งต่อในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การบันทึก ข้อมูลการให้คำปรึกษาที่เป็นความลับ และมีการลงทะเบียนของรับคำปรึกษาที่ชัดเจน โดยมีโรงเรียนพิจารณา คัดสรร เปิดรับสมัครนักเรียนที่มีจิตอาสา เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สามารถวิเคราะห์ รับฟังและให้คำปรึกษาแก่ ผู้อื่นได้ โดยได้มีการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการให้คำปรึกษาและพัฒนา ฝึกทักษะการให้คำปรึกษา การพัฒนา ตนเองทักษะชีวิต และการจัดการอารมณ์ที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการจัดรูปแบบกิจกรรมในคาบชุมนุมระดับ โดยครูแนะแนวเป็นโค้ช ให้แก่นักเรียนแกนนำเพื่อนที่ปรึกษา ให้มีทักษะสามารถเข้าใจความรู้สึกและเข้าถึง และได้รับความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สื่อสารอย่างเปิดเผย โดยนักเรียนแกนนำได้รับการฝึกอบรมทักษะการให้ คำปรึกษาเบื้องต้น เข้าใจถึงกระบวนการเฝ้าระวัง ส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนที่ ประสบปัญหา และให้คำปรึกษาและส่งต่ออย่างเหมาะสม ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อพัฒนา

รูปแบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบความระบอบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

รูปแบบการจัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) มีการสำรวจข้อมูล วิเคราะห์ปัญหา และการระดมสมองเพื่อค้นหาปัญหาวัยรุ่นในโรงเรียน โดยได้รับข้อมูลจาก ครูที่ปรึกษา จากการเยี่ยมบ้าน , จากข้อมูล SDQ และนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา Buddy YC ใช้กระบวนการใช้ปัญหาเป็นหลัก เพื่อออกแบบรูปแบบกิจกรรมในการพัฒนาเพื่อนที่ปรึกษา เพื่อสร้างและส่งเสริมให้นักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา มีสุขภาพจิตดี มีวุฒิทางอารมณ์ที่เหมาะสม ปรับตัวและยอมรับความแตกต่างบุคคล เพื่อเตรียมพร้อมในการพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา มีทักษะการสื่อสารเชิงบวก เกิดความตระหนักถึงคุณค่าในตนเอง มีจิตอาสาในการช่วยเหลือผู้อื่น และสามารถเชื่อมโยง คัดกรอง ส่งต่อ นักเรียนที่มีปัญหาให้กับครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว ซึ่งเป็นครูดูแลนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา

ผลการดำเนินงานกิจกรรม

การพัฒนาเพื่อนที่ปรึกษา (YC : Youth Counselor) อย่างต่อเนื่อง โดยมีกระบวนการดังนี้

- 1) โรงเรียนมีนโยบายสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่อนที่ปรึกษา มีการบรรจุในแผนงานโครงการโรงเรียน
- 2) มีคำสั่งและการมอบหมายงานให้กับผู้รับผิดชอบ
- 3) มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม และเปิดรับนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาที่หลากหลาย และมีช่องทางสมัครผ่าน QR Code เช่น นักเรียนที่มีจิตอาสา ที่อยากเข้าร่วมเป็นแกนนำนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษา ในทุกห้องเรียน และการคัดเลือกจากการคัดเลือกของครูที่ปรึกษาห้องเรียนละ 2 คน
- 4) มีการออกแบบรูปแบบกิจกรรมการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมบริบทของโรงเรียน
- 5) มีการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการในหัวข้อ ธรรมชาติของวัยรุ่นและจิตวิทยาวัยรุ่น และภาวะผู้นำเชิงบวก ให้เกิดอัตลักษณ์
- 6) มีการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการให้คำปรึกษา ในคาบระดับแบ่งเป็น มัธยมศึกษาตอนต้น สัปดาห์ที่ 1,3 และมัธยมศึกษาตอนปลาย สัปดาห์ที่ 2,4
- 7) มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มแกนนำเพื่อนที่ปรึกษา